

Welkom!

Najaarsbijeenkomst |

**Interprofessioneel
Samen Opleiden:
de kracht van diversiteit**

Opleiden, begeleiden en professionaliseren

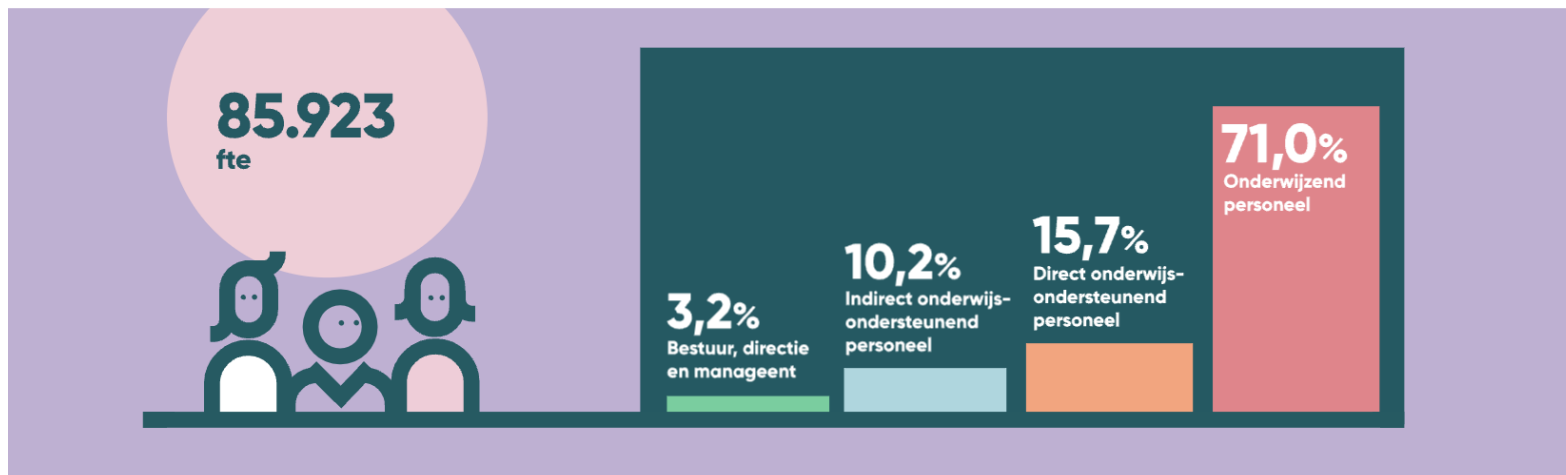
Tabel 2.2 Kerncijfers arbeidsmarktbarometer po, vo, mbo schooljaar 2020/2021

	Aantal vacatures	Aantal vacatures in fte	Werkgelegenheid in fte ⁹	Vacature intensiteit
Primair onderwijs				
Directie	768	560	7.933	7,1%
Ondersteuners	3.608	2.380	27.600	8,6%
Leraren	9.444	6.258	92.694	6,8%
Voortgezet onderwijs				
Directie	388	298	2.705	11,0%
Ondersteuners	4.489	3.068	20.905	14,7%
Leraren	16.355	10.022	59.380	16,9%
Middelbaar beroepsonderwijs				
Directie	126	99	963	10,3%
Ondersteuners	2.523	1.821	18.434	9,9%
Leraren	3.515	2.375	26.972	8,8%

In de categorie 'directie' vallen, in bovenstaande tabel en in de rest van het rapport, de vacatures voor (algemeen) directeuren, adjunct-directeuren of conectors, bestuurders, en locatie- of afdelingsdirecteuren.

Wie werken er in de school?

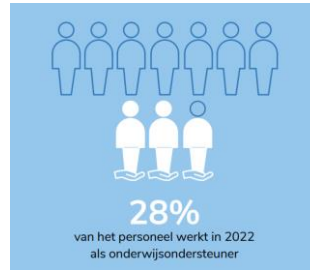
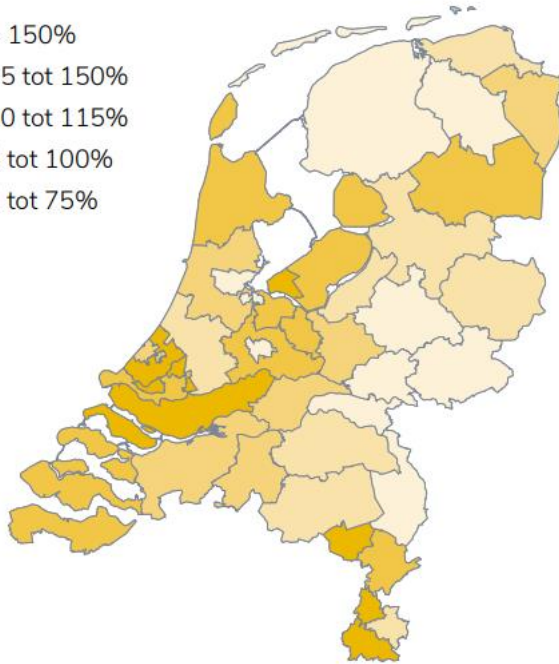
In het voortgezet onderwijs werken 108.731 mensen (85.923 fte's). Bijna driekwart van het personeel in de school is leraar. Ook een deel van het ondersteunend personeel is direct met leerlingen aan het werk, zoals onderwijsassistenten en intern begeleiders.

Toename en aandeel Onderwijsondersteunend personeel

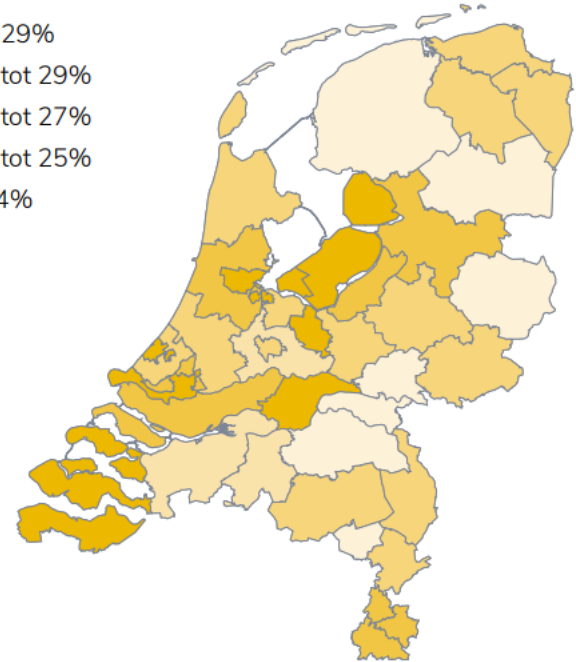
Kaart 1.7. Toename aantal fte onderwijsondersteunend personeel (basisonderwijs, 2017-2022)

- $\geq 150\%$
- 115 tot 150%
- 100 tot 115%
- 75 tot 100%
- 40 tot 75%

Kaart 2.1. Aandeel onderwijsondersteuners (personen, 2022)

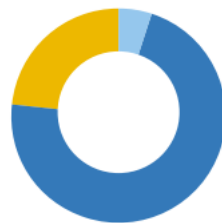
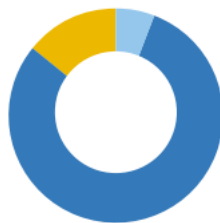
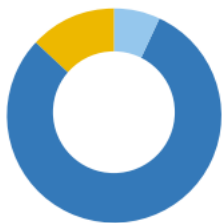
- $\geq 29\%$
- 27 tot 29%
- 25 tot 27%
- 24 tot 25%
- $< 24\%$

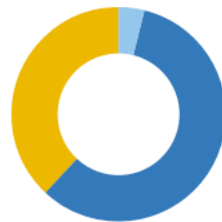
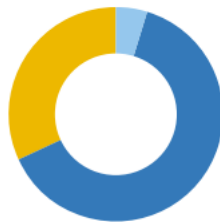
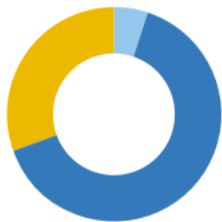
Personeelsverdeling

Basisonderwijs

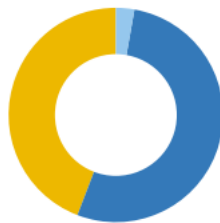
Basisonderwijs

Speciaal basisonderwijs

(Voortgezet) speciaal onderwijs

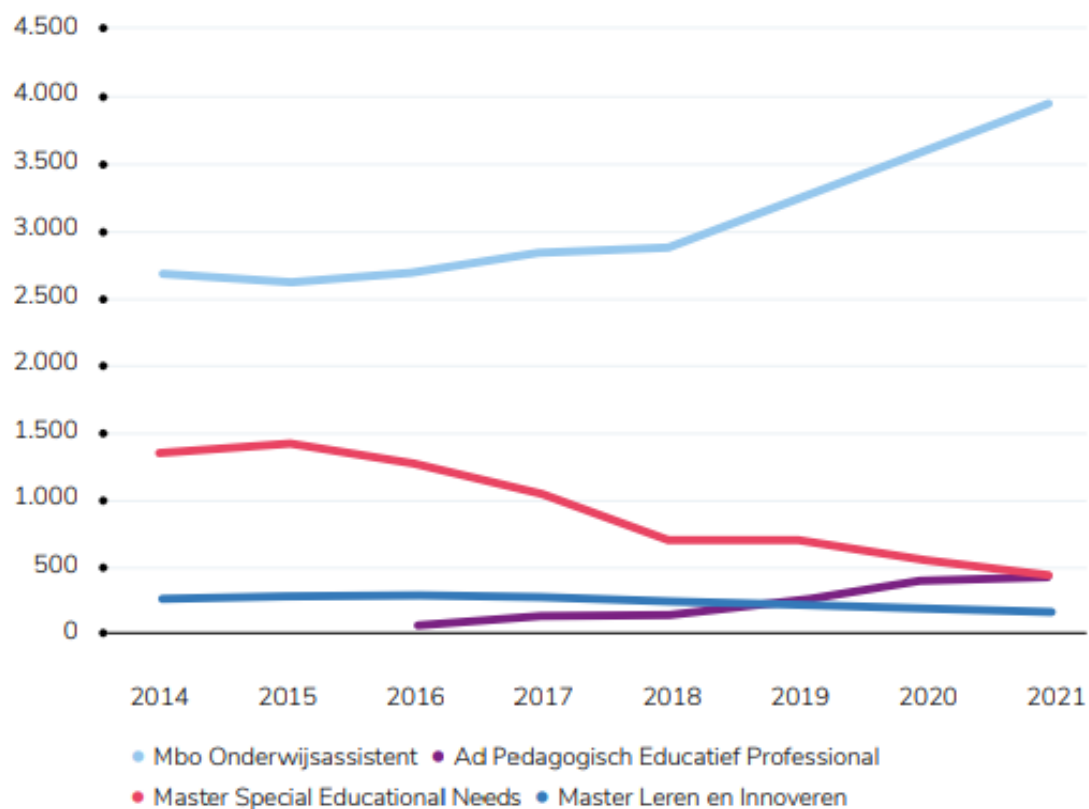
2012

2017

2022

• Directie • Leraren • Onderwijsondersteunend personeel

Figuur 3.3. Ontwikkeling gediplomeerden po-gerelateerde opleidingen

DROOMBEELDEN

Met interprofessioneel Samen Opleiden:

- kunnen professionals nog beter aansluiten op de behoeften van het kind/de jongere, door over de grenzen van de eigen professie heen te kijken.
- worden studenten uit verschillende opleidingen, van verschillende niveaus, beter voorbereid op de beroepspraktijk, waarin professionals steeds vaker en meer interdisciplinair met elkaar samenwerken.
- wordt een kwaliteitsimpuls gegeven aan interprofessionele samenwerking in de praktijk doordat studenten relevante samenwerkingscompetenties ontwikkelen in interprofessionele leerteams, in een interprofessionele leerwerk omgeving
- maakt interprofessioneel samenwerken deel uit van het beroepsbeeld en de curricula van de betrokken opleidingen

Najaarsbijeenkomst |

**Interprofessioneel
Samen Opleiden:
de kracht van diversiteit**

Opleiden, begeleiden en professionaliseren

Welkom!

Najaarsbijeenkomst |

**Interprofessioneel
Samen Opleiden:
de kracht van diversiteit**

Opleiden, begeleiden en professionaliseren

Bruggen Bouwen & Grenzen Verleggen

Anton Boonen

1. Even voorstellen

Anton Boonen

Lector *Duurzame Gemeenschappen* (Sustainable Communities) Hogeschool Utrecht

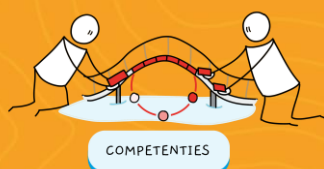
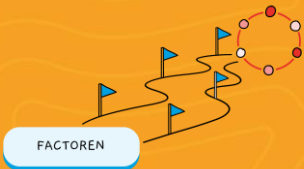
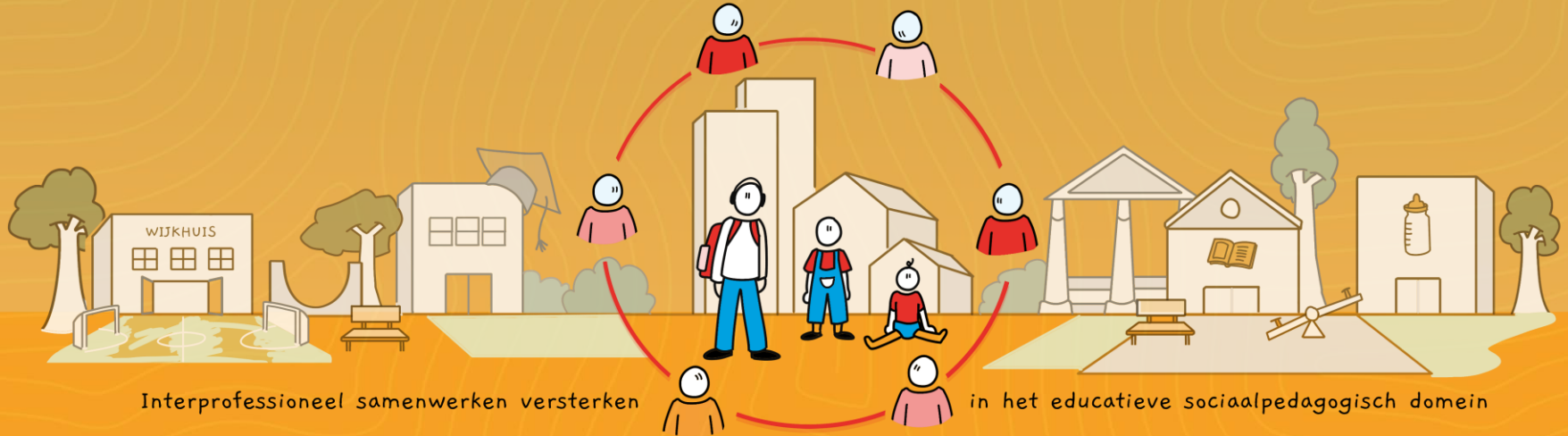
Programmaleider *Utrecht Leert Vernieuwend Opleiden*

Platform
Samen Opleiden &
Professionaliseren

anton.boonen@hu.nl

2. Bruggenbouwers & Grensverleggers

3. Complexe vraagstukken op het bordje van het onderwijs

- Veranderende samenstelling van de Nederlandse bevolking: migratie en vergrijzing
- Toenemende digitalisering in werk en sociaal leven
- Ongelijkheid en polarisatie in de samenleving
- Transitie in duurzaamheid, klimaat en energie
- Toenemende prestatiedruk en psychosociale druk

4. Belang van een stevige pedagogische basis

Nji Nederlands jeugdinstituut

De pedagogische basis

De pedagogische basis bestaat uit alle contacten, relaties en leefomgevingen die bijdragen aan het opgroeien en opvoeden van kinderen. Ervaringen buiten het gezin hebben veel invloed op de ontwikkeling van kinderen.

The infographic is a vertical, winding path that illustrates different social environments and their impact on children's development. It includes illustrations of a playground, a family, a group of people, friends playing, a dog, a teacher and students, a person at a computer, and a group of people. Each illustration is accompanied by a text box explaining its significance.

- Fysieke leefomgeving**
Hoe de omgeving eruit ziet doet er toe en heeft invloed op de ontwikkeling van kinderen.
- Steen voor ouders**
Een sterke pedagogische basis zorgt dat ouders steun ervaren bij de opvoeding.
- Ontmoeting**
Hoe meer variatie in contacten, relaties en leefomgevingen, hoe meer een kind kan leren.
- Geleefdegenoten**
We hebben allemaal een rol
Als samenleving maken we het fundament voor opgroeien samen.
Je bijdrage kan klein lijken, maar een grote invloed hebben.
- Eigen identiteit**
Als je ervaringen opdoet en mensen ontmoet, leer je als kind wat je zelf vindt en wie je bent.
- Leren betrokken te zijn**
Van je omgeving leer je en door contacten ga je relaties aan.
Zo voelen kinderen en jongeren zich betrokken bij de samenleving.
- Online omgeving**
- Begeleiders/clubgenoten**
- Leerkrachten/opvang-medewerkers**
- Vrienden**
- Buren**
- Familie**

<https://www.nji.nl/publicaties/opgroeien-doe-je-samen>
december 2022

- Pedagogische sociale relaties
- Pedagogische leefomgevingen

5. Denken in gemeenschappen (communities)

11 DUURZAME STEDEN
EN
GEMEENSCHAPPEN

6. Het ontwikkelen van lerende en duurzame gemeenschappen

- ❑ Belang van het stimuleren van sociaal kapitaal
 - - > *bonding & bridging sociaal kapitaal*
- ❑ De wijze waarop er, over grenzen heen, wordt samengewerkt
 - - > *van mono- naar inter-en transdisciplinair samenwerken*
- ❑ Samenwerken tussen vier vensters
 - - > *burger, professional, organisatie en bestuur/beleid*

7. De leermechanismen van boundary crossing

IDENTIFICATIE

REFLECTIE

COÖRDINATIE

TRANSFORMATIE

*Een voorbeeld van **identificatie**:*

Medewerkers van het samenwerkingsverband en docenten van een middelbare school in een wijk gaan het gesprek aan over de ondersteuning van kinderen met een lastige thuissituatie. Ze ontdekken hoe hun aanpak daarin onderling verschilt en gaan daardoor kritisch nadenken over beide manieren van werken en de manier om daar goed mee om te gaan in de samenwerking.

*Een voorbeeld van **reflectie**:*

De leerkrachten van een school laten soms kinderen nablijven, maar de medewerkers van de BSO waar deze kinderen naartoe gaan, willen dat liever niet: zij moeten dan op de nablijvers wachten vóór ze richting de BSO-locatie kunnen gaan. Er ontstaat irritatie. De leerkrachten en opvangkrachten gaan daarom met elkaar in gesprek. Zij wisselen hun uitgangspunten uit, waardoor inzicht in elkaars drijfveren en meer wederzijds begrip ontstaan.

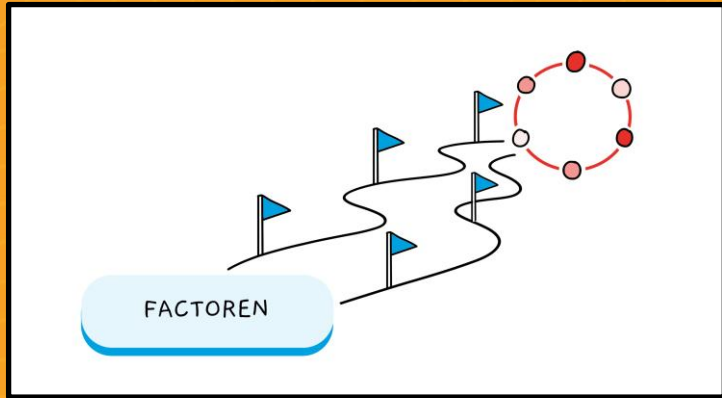
*Een voorbeeld van **coördinatie**:*

In een bredeschoolorganisatie organiseren zowel de deelnemende scholen, de kinderopvangorganisaties en de welzijnsorganisatie allerlei naschoolse activiteiten voor kinderen. Omdat zij elkaars plannen hierover vaak niet goed kennen, vinden soms activiteiten voor dezelfde doelgroep tegelijkertijd plaats, of worden dezelfde soort activiteiten te kort na elkaar aangeboden. Met een gezamenlijke agenda, waar alle organisaties hun activiteiten in zetten, proberen de drie praktijken hun aanbod beter af te stemmen.

*Een voorbeeld van **transformatie**:*

Drie wijkscholen hebben ieder hun eigen afspraken met leerlingen om pesten tegen te gaan. Binnen de scholen werkt dat goed, maar als de kinderen na schooltijd buitenspelen, zorgen de verschillende manieren waarop zij met pestsituaties omgaan ervoor, dat die niet altijd voorkomen of goed opgelost worden. De scholen besluiten daarom om een gezamenlijke, eenduidige aanpak te ontwikkelen, die op alle scholen wordt ingevoerd.

8. Boundary crossing stimuleren

- Boundary crossing kwaliteiten- en vaardigheden
- Boundary crossing objecten
 - Bijdragen aan hernieuwd inzicht in de eigen praktijk
 - Afstemming tussen praktijken faciliteren
 - Verschillen tussen praktijken zichtbaar maken
 - Helpen bij ontwikkelen van nieuwe werkwijzen
- Grensobjecten & Gedeelde objecten
- Grensgangers

9. Van interdisciplinair samenwerken naar interdisciplinair opleiden

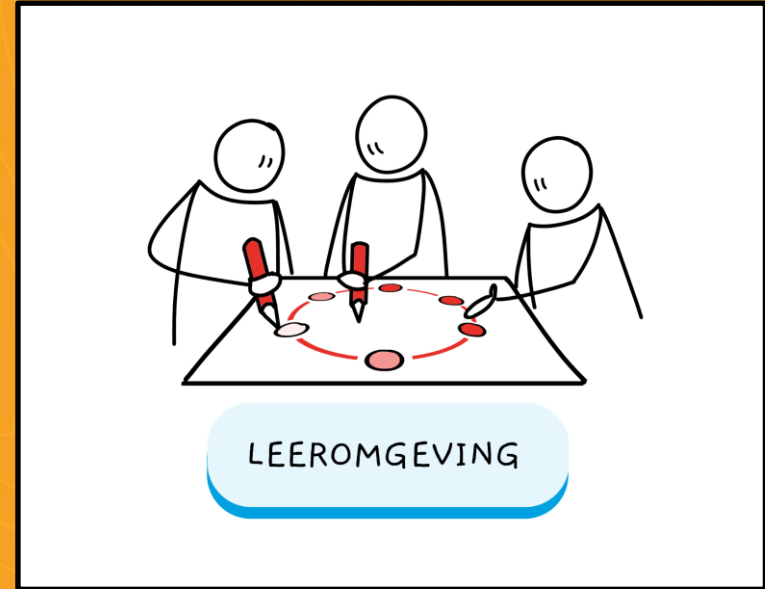
T-shaped professional:

- Specialistische kennis en vaardigheden
- Interpersoonlijke kennis en vaardigheden

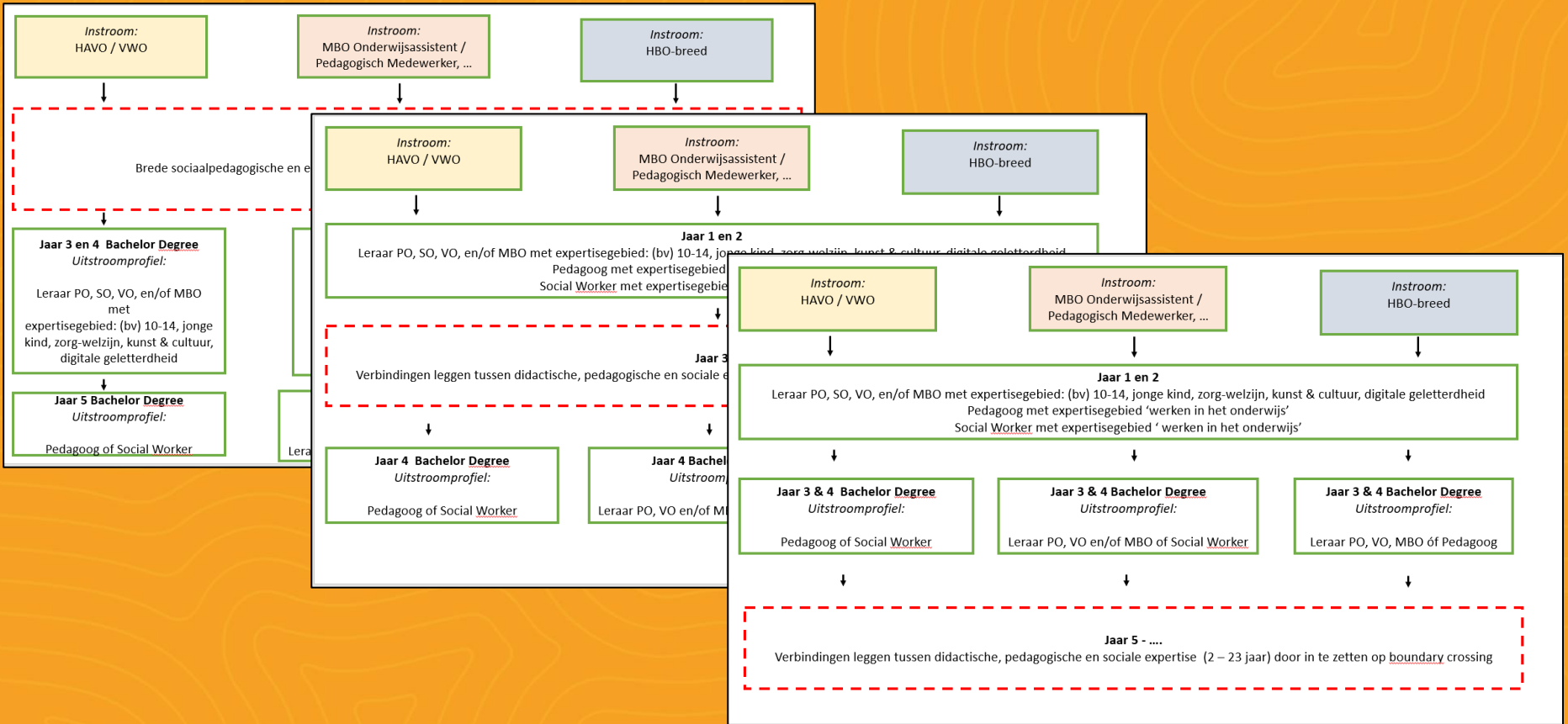
10. Ontwikkelen van interdisciplinaire leeromgevingen

Rubric Boundary Crossing

	A. De (toekomstige) professional	B. De (toekomstige) professional	C. De (toekomstige) professional	D. De (toekomstige) professional
Identificatie 1: Eigen expertise en eigen grenzen kennen	gaat aan de slag met het vraagstuk. Communiceert niet actief over welke expertise hij/zij zelf heeft voor dit vraagstuk en welke expertise er wellicht mist.	benoemt wat hij/zij kan bijdrage aan het vraagstuk.	vorige cel; + identificeert waar dit vraagstuk tegen zijn/haar grenzen (in de zin van gebrek aan kennis, vaardigheden, enz.) aanloopt.	kan helder verwoorden welke expertises nodig zijn om dit vraagstuk goed te kunnen beantwoorden en kan hierin concreet benoemen wat hij/zij zelf weet en waarvoor anderen nodig zijn.
Identificatie 2: Stakeholders in kaart brengen	ondernemt geen actie om externe stakeholders te betrekken.	ondernemt actie om in kaart te brengen welke stakeholders een rol spelen bij het vraagstuk.	brengt in kaart wie de stakeholders zijn, maar ook wat hun belangen, perspectieven en/of expertise zijn. identificeert stakeholders die hij/zij actief wil gaan betrekken bij het beantwoorden van het vraagstuk.	vorige cel + maakt inzichtelijk hoe die stakeholders zich tot elkaar verhouden. maakt concreet waarvoor hij/zij deze stakeholders bij dit vraagstuk nodig heeft en treft voorbereidingen om hen te benaderen.
Coördinatie 1: Stakeholders benaderen	ondernemt geen actie om contact te leggen met stakeholders (incl. opdrachtgever).	overlegt geregeld met de opdrachtgever en stelt zijn/haar wensen af met de voortgang van het te beantwoorden vraagstuk.	vorige cel + legt actief contact met meerdere andere stakeholders (naast de opdrachtgever) maar niet zo doelgericht (nog geen gerichte vragen).	vorige cel; + benadert de verschillende stakeholders met gerichte vragen om het vraagstuk beter te kunnen beantwoorden.
Coördinatie 2: Doelgericht samenwerking (o.a. door een boundary object in te zetten)	is niet gericht op samenwerking of maakt gefrustreerd doordat samenwerking e afstemming niet lukt.	organiseert gezamenlijke activiteiten tussen partijen om te overleggen.	bedenkt een voor alle partijen relevant boundary object om de afstemming te stroomlijnen.	vorige cel + zet het boundary object actief in om de afstemming tussen de partijen te zoeken en controleert of iedereen een bijdrage levert. Zo niet, dan ondernemt hij/zij actie.
Reflectie 1: Verplaatsen in een ander	bekijkt het vraagstuk vanuit eigen perspectief en belang.	overlegt met anderen vanuit eigen perspectief (= wat wil ik van jou hebben).	overlegt met anderen vanuit eigen perspectief en perspectief van ander (wat wil ik van jou en wat kan jou opleveren).	benadert het vraagstuk vanuit een succesvolle combinatie van perspectieven (dit is jullie belang, daar doen we bij dit vraagstuk dit of dat mee. Door onze perspectieven zo en zo te

11. Een interdisciplinaire opleidingsinfrastructuur

12. Slotboodschap

- Inter- of transdisciplinair samenwerken in Opleiden en Professionaliseren is nodig gezien de complexe vraagstukken die in en om het onderwijs spelen
- Inter-en transdisciplinair samenwerken in Opleiden en Professionaliseren gaat niet altijd vanzelf en niet altijd vanzelf goed
- Inter-en transdisciplinair samenwerken in Opleiden en Professionaliseren vraagt investeren in kennis en vaardigheden die betrekking hebben op boundary crossing, met name aandacht voor de leermechanismen.
- Inter-en transdisciplinair samenwerken in Opleiden en Professionaliseren vraagt durf, buiten de eigen grenzen kunnen kijken en onderbouwing.

Bedankt!

Platform
Samen Opleiden &
Professionaliseren

In gesprek!

Gesprekstafels

Thema's

De gesprekstafels zijn onderverdeeld in vier thema's:

- 1** Rollen en toerusting bij interprofessioneel Samen Opleiden
Zaal Studio Prodent
- 2** Curriculum & begeleiding bij interprofessioneel Samen Opleiden
Zaal Hoog Vuur
- 3** Interprofessioneel Samen Opleiden voor inclusiever onderwijs
Zaal Studio Erdal
- 4** Interprofessioneel Samen Opleiden vanuit een maatschappelijke opgave
Zaal Laboratorium

Wat verdient landelijk verdere gezamenlijke denk- en ontwikkelkracht?

Welke puzzels zien we (risico's, dilemma's, ...)?

1.1
Reflecteren op
interprofessionele samenwerking

Ideeën & suggesties op inhoud en aanpak?

Welke kansen zien we (samenhang, reeds aanwezige voorwaarden, ...)?

Note to myself

Inzicht/ontwikkelpunt/leerpunt

Betrokkenen

Actie

Wensbeeld

- Een **inzicht/ontwikkelpunt/leerpunt** voor mij of ons als partnerschap dat ik meeneem is ...
- De **betrokkenen** die ik hierin wil meenemen zijn ...
- Ik wil hiertoe een eerste **actie** te doen, namelijk ...
- Wat ik uiteindelijk graag gerealiseerd zou zien:
wensbeeld... (tekening, beschrijving, beeld, metafoor)

Plattegrond

- 1 Rollen en toerusting bij interprofessioneel Samen Opleiden
- 2 Curriculum & begeleiding bij interprofessioneel Samen Opleiden
- 3 Interprofessioneel Samen Opleiden voor inclusiever onderwijs
- 4 Interprofessioneel Samen Opleiden vanuit een maatschappelijke opgave

Najaarsbijeenkomst |

**Interprofessioneel
Samen Opleiden:
de kracht van diversiteit**

Opleiden, begeleiden en professionaliseren

PLAN C; Interprofessioneel opleiden in anders georganiseerde scholen

Mieke Alkemade en Irene Koning

JONG
LEREN

stichting voor
confessioneel
onderwijs

plan C

meer
primair

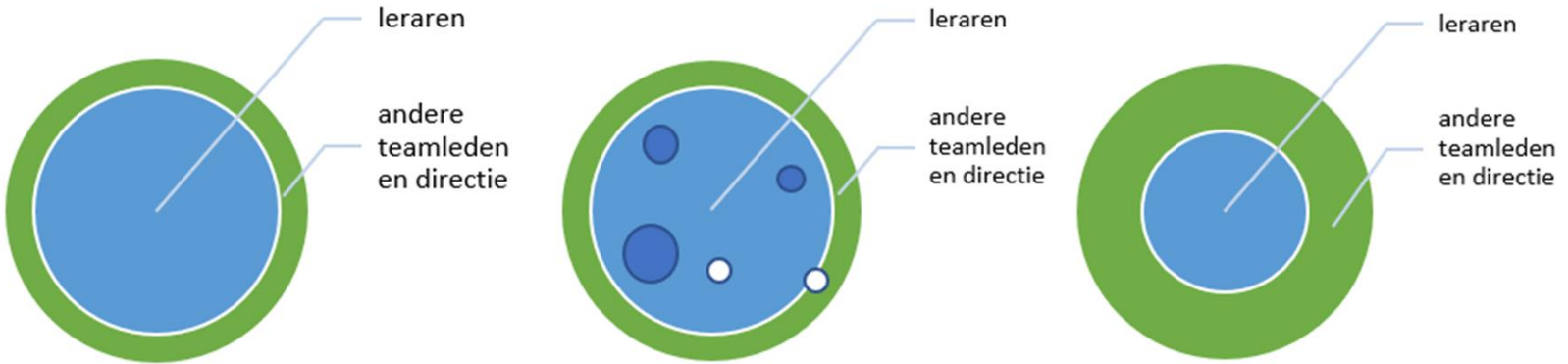
STICHTING VOOR
CHRISTELIJK EN
KATHOLIEK
BASISONDERWIJS

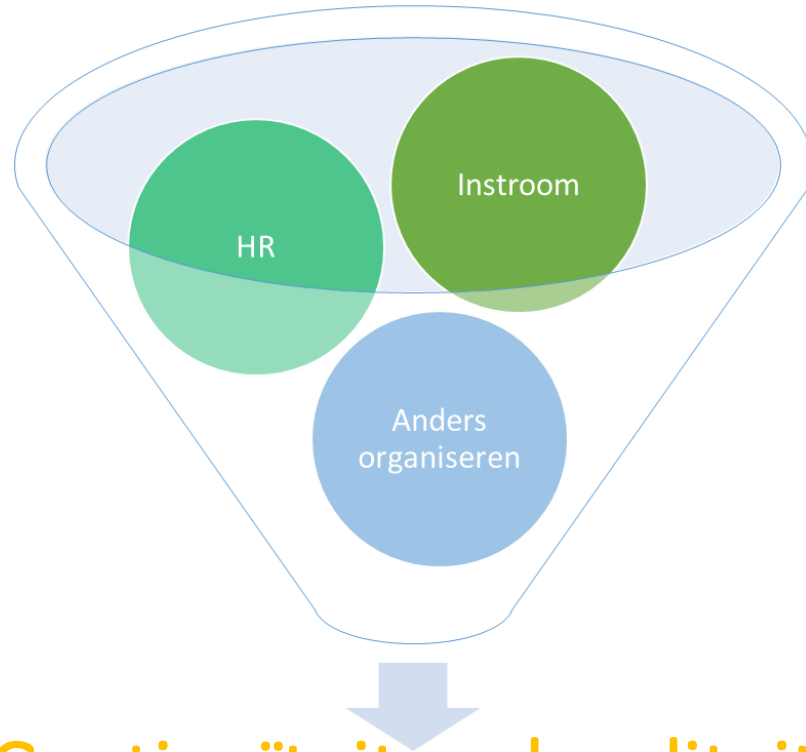
Florieer

Onderwijs
opvang

Montessori Vereniging Haarlemmermeer

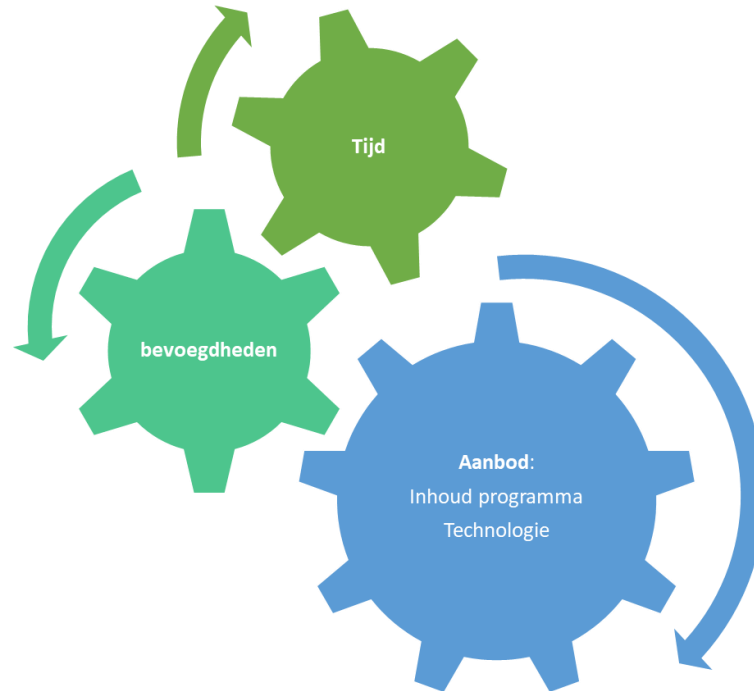
Naar een duurzame onderwijsorganisatie

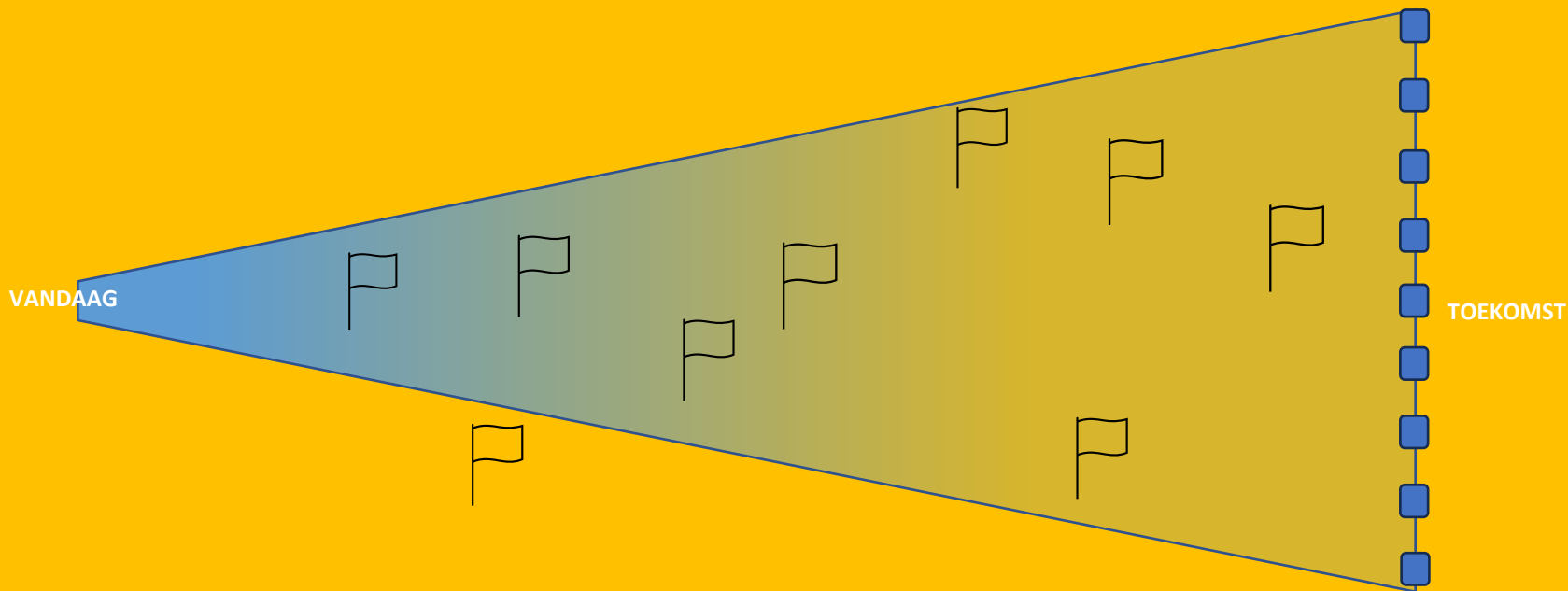

Continuïteit en kwaliteit

De container anders organiseren

Niet beginnen bij de oplossing

Van binnenuit

Projectteam: directeuren van de deelnemende scholen.

Ontwikkelteam: groep teamleden die samen met de directeur onderzoekt en ontwerpt, anderen informeert en betreft, besluiten voorbereidt.

Reflectieteam: de luis in de pels, kritische vriend

Wat betekent dit voor Opleidingschool IJmond?

- Deelnemen;
- Opleiden;
- Samenwerken;

De adaptieve professional die collectief leert!

Deelnemen

- Rijke leeromgeving
- Uitgaan van leervragen
- Samenwerken

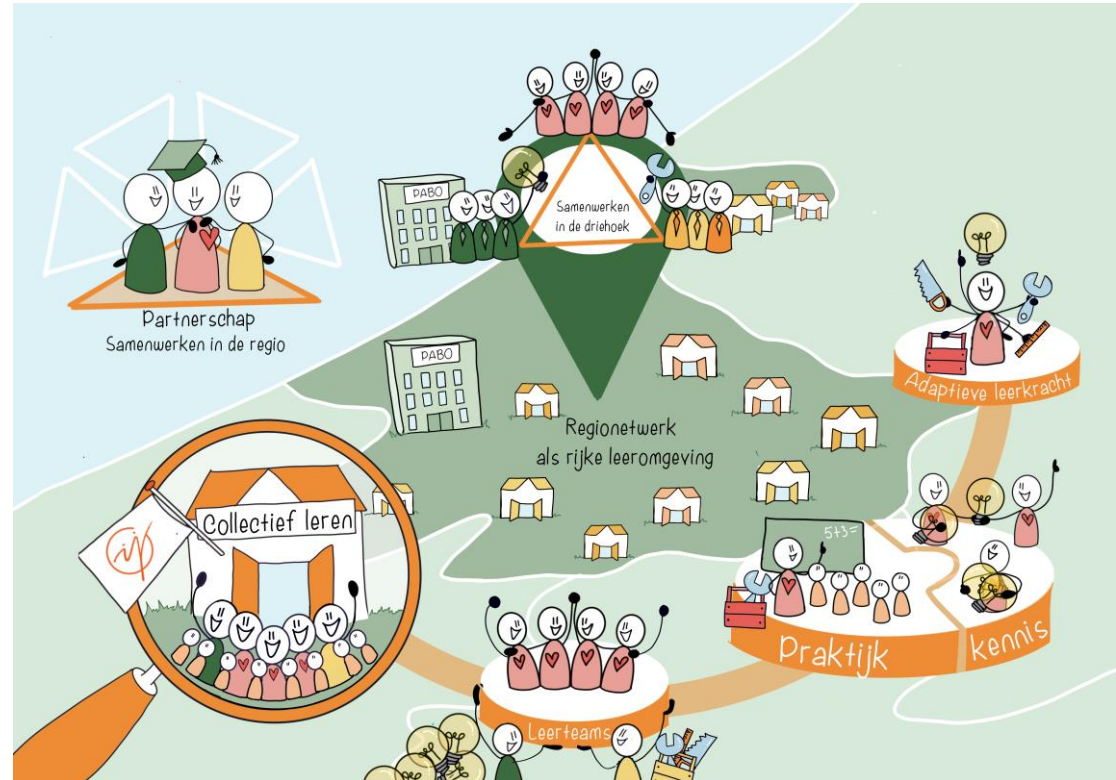

Opleiden

- Beroepsbeeld
- Leeromgeving
- Organisatie
- Kwaliteit

Samenwerken

Bedankt!

Platform
Samen Opleiden &
Professionaliseren